

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/27/2020
Identifikačné číslo spisu:	7111011170
Dátum vydania rozhodnutia:	13.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7111011170.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom dňa 13. mája 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvinenej Mgr. G. Z. pre zločin poisťovacieho podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 223 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvinenej Mgr. G. Z., zastúpenej obhajcom JUDr. Ivanom Husárom, advokát v Košiciach, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/93/2016 z 21. novembra 2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej Mgr. G. Z. **s a o d m i e t a**.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 18. februára 2013, sp. zn. 1T 90/2011, uznal obvinenú Mgr. G. Z. (ďalej len „obvinená“) vinnou zo spáchania zločinu poisťovacieho podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 223 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 3. februára 2010 vo X. na M. ulici č. XX, v úmysle získať finančný prospech a bez vedomia a súhlasu poisteného X. M., ktorý pri úraze pri parašutistickom zoskoku z 11. júla 2009 bol v stave úplnej odkázanosti, vykonala zmenu poisťnej zmluvy č. XXXXXXXXX o Dočasnom životnom poistení, kde zmenila percentuálny podiel oprávnených osôb vo svoj prospech a taktiež vykonala zmenu poisťníka, pričom zmluvu podpísala sama za X. M., čím uviedla do omylu poisťovňu ING Životná poisťovňa a.s., kde pri vzniku náhodnej udalosti bližšie označenej v zmluve a následnom plnení predmetu zmluvy vznikla škoda P. M. vo výške 11 620,79 eur.

Za spáchanie uvedeného zločinu bol obvinenej podľa § 223 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov a podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona jej bol výkon trestu podmienene odložený. Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona bol obvinenej uložený probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona bola určená skúšobná doba v trvaní 4 rokov. Podľa § 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona bola obvinenej uložená povinnosť

podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom, alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku, alebo iného výchovného programu.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“), na podklade odvolania podaného obvinenou, uznesením z 21. novembra 2016 pod sp. zn. 8To/93/2016 rozhodol podľa § 319 Trestného poriadku a odvolanie obvinenej ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu, sp. zn. 8To/93/2016 z 21. novembra 2016 podala obvinená prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie (č. l. 345 - 347) z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinená v dovolaní uviedla, že bolo zásadným spôsobom porušené jej právo na obhajobu. Od začiatku trestného konania tvrdila, že konala v skutkovom omyle, čo sa snažila preukázať lekárskou správou ošetrojúceho lekára MUDr. P.C. z 15. marca 2010, v zmysle ktorej bol X. M. spôsobilý prejavíť svoju vôľu a udeliť plnú moc svojej matke. Uvedená lekárska správa v spojení so skutočnosťou, že obvinená nemá vzdelanie v oblasti medicíny, ju doviedla k záveru, že mohla byť presvedčená o tom, že X. M. vedel prejavíť súhlas so zmenou poisťnej zmluvy. Odvolací súd sa bez riadneho odôvodnenia nezaoberal lekárskou správou MUDr. P.C. a plnými mocami, na základe ktorých matka X. M. uskutočňovala právne úkony za X. M. a skutočnosti z nich plynúce nevyhodnocoval. Obvinená bola toho názoru, že došlo k porušeniu práva na jej obhajobu zásadným spôsobom, nakoľko sa jednalo o dôkaz, ktorý preukazoval, že konala v skutkovom omyle a tým, že ho odvolací súd nezohľadnil, dospel k nesprávne skutkovému zisteniu.

Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolený súd“)

-rozhodol, že napadnutým uznesením odvolacieho súdu, sp. zn. 8To/93/2016 z 21. novembra 2016 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v neprospech obvinenej a to v ustanoveniach § 2 ods. 9, ods. 10 Trestného poriadku, § 319 Trestného poriadku a čl. 46 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky,

- uznesenie odvolacieho súdu, sp. zn. 8To/93/2016 z 21. novembra 2016 zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad.

K podanému dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „prokurátorka“) písomným vyjadrením z 9. decembra 2019 (č. l. 354). Uviedla, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, sp. zn. 8To/93/2016 z 21. novembra 2016 je zákonné, pričom nie je daný dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Skutočnosti, ktoré obvinená v dovolaní uviedla, uvádzala už v konaní pred odvolacím súdom, ktorý sa s nimi v odôvodnení svojho uznesenia vysporiadal. Ťažisko dokazovania bolo uskutočnené na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery mohol doplniť, prípadne zmeniť len odvolací súd. Prokurátorka ďalej uviedla, že obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu prvého stupňa o voľbe použitých dôkazných prostriedkov nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu. Účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu. Na záver prokurátorka konštatovala, že obvinená len subjektívne hodnotí vykonané dôkazy a neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné považovať za relevantné dovolacie dôvody. Vzhľadom na uvedené prokurátorka navrhla, aby dovolací súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej odmietol.

Poškodený P. M. sa k dovolaniu obvinenej a k vyjadreniu prokurátorky k dovolaniu obvinenej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), na základe podaného dovolania zistil, že je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a obvinená pred jeho podaním využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Dovolený súd však

dospel k záveru, že nie je splnený dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, umožňuje oprávneným osobám namietat' zásadné porušenie procesnoprávných a hmotnoprávných ustanovení v rozhodnutiach súdov a to z dôvodov, ktoré sú taxatívne upravené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až písm. n) Trestného poriadku. Dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších chýb.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu je popri prezumpcii nevinu jedným z najdôležitejších základných práv osôb, proti ktorým sa vedie trestné konanie. Hlavným účelom tohto práva garantovaného čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky je dosiahnutie spravodlivého súdneho rozhodnutia. Ide o právo, ktoré je nielen v záujme trestne stíhanej osoby a na jej prospech, ale tiež v záujme demokratického právneho štátu, založeného na úcte k právam a slobodám človeka a občana.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie. Právo na obhajobu je nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jeho legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale jeho realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale aj v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu sa právo na obhajobu zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvinenej a jej obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvinenej charakteristické pre to ktoré štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvinenej v trestnom konaní, však samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinená nemala v konaní obhajcu, hoci v danej trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvinenej zásadným spôsobom. Na základe vyššie uvedeného je potrebné podotknúť, že obvinená bola počas celého trestného konania zastúpená obhajcom JUDr. Ivanom Husárom, ktorý aktívne pristupoval k výkonu jej obhajoby.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci dovolania obvinená uviedla.

Obvinená v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietala, že odvolací súd bez riadneho odôvodnenia svojho rozhodnutia nevyhodnotil a teda ani nevykonával dôkaz svedčiaci v jej prospech, ktorý bol zásadným dôkazom svedčiacim o tom, že konala v skutkovom omyle. Dovolací súd konštatuje, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a tomuto zodpovedá aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvinenou (§ 34 ods. 1 Trestného poriadku) alebo prostredníctvom

obhajcu (§ 44 ods. 2 Trestného poriadku). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), respektíve rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku).

Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na podklade toho, že súd dôkaz nevyhodnotil. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 9 Trestného poriadku, na ktoré ustanovenie poukazovala obvinená, respektíve práva podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Súd má povinnosť rozhodnúť o každom návrhu na doplnenie dokazovania, pričom tak môže učiniť v ktorejkoľvek fáze konania, najneskôr však pred meritórnym rozhodnutím vo veci. Ak súd nemieni akceptovať návrh strany na doplnenie dokazovania vykonaním dôkazu týkajúceho sa okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie, alebo okolnosti, ktorú možno zistiť už skôr navrhnutými, respektíve zabezpečenými dôkazmi, môže zamietnuť takýto návrh uznesením po začatí hlavného pojednávania. Z časového hľadiska je hraničnou fázou aplikovanie ustanovenia § 274 ods. 1 Trestného poriadku súdom, teda moment rozhodnutia súdu, ktorým sa uzatvára dokazovanie vyhlásením dokazovania za skončené, čím sa jednak končí najdôležitejšia fáza kontradiktórneho hlavného pojednávania a jednak sa ohraničuje rozsah vykonaného dokazovania, ktoré súd bude hodnotiť ako podklad pre svoje rozhodnutie. Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v tejto záverečnej fáze konania pred rozhodnutím vo veci samej, kedy naposledy možno uplatniť návrhy na doplnenie dokazovania, je záverečným prejavom tejto procesnej strany o disponovaní s návrhmi na doplnenie dokazovania.

Dovolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí stranou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Súd taktiež nie je povinný vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

Súd prvého stupňa oboznámil dôkaz, ktorý predložila obvinená - lekárska správa MUDr. P.C. na hlavnom pojednávaní uskutočnenom dňa 18. februára 2013 (č. l. 201). V odôvodnení svojho rozhodnutia sa následne súd prvého stupňa jednoznačne vysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré vzal za dokázané a uviedol na základe ktorých dôkazov považuje skutkový stav za dostatočne preukázaný. Odvolací súd sa s námietkou obvinenej vysporiadal v odôvodnení svojho uznesenia, v ktorom uviedol, že súd prvého stupňa vykonal na hlavnom pojednávaní všetky potrebné dôkazy majúce význam pre rozhodnutie o vine a treste a v odôvodnení rozsudku jasne a zreteľne vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané a o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že k porušeniu práva obvinenej na obhajobu spôsobom prezentovaným v

dovolání (ani iným spôsobom) nedošlo, pričom nevyhovenie jej požiadavke na ďalší postup súdu pri dokazovaní podľa jej predstáv, nevyvolalo pre obvinenú negatívne ovplyvnenie práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) a práva na obhajobu (špeciálne) tak, aby tento postup súdu prvého stupňa, prípadne odvolacieho súdu mohol byť považovaný za taký nedostatok súdneho konania, ktorý by oprávňoval dovolací súd vysloviť naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Z kontextu vyššie uvedeného je zrejmé, že tvrdenia obvinenej nie je možné subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, preto dovolací súd na neverejnom zasadnutí dovolanie obvinenej odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.